

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

PROVINCIAL
LIBRARY
MANITOBA

ПРОЛЕТАРИ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

The Provincial
Library

Адреса: City
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

UKRAINIAN LABOR NEWS

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Address:
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

ЛІТ. Х.

Ч. 103 (1156).

СУБОТА, 1. ВЕРЕСНЯ 1928.

WINNIPEG, MAN.

SATURDAY, SEPTEMBER 1st, 1928. No. 103 (1156). VOL. X.

С.Р.С.Р. НЕ ВІЗЬМЕ УЧАСТИ В ЗАСІДАННЯХ КОМІСІЇ ЛІГИ.

Літвінов каже в телеграмі до Ліги, що зі спроби контролювати вироб зброї нічого не вийде. — Закладає Лізі, що не зробила нічого в напрямку дійсного роззброєння.

ЖЕНЕВА, Швейцарія, 29-го серпня. — Максим Літвінов, заступник народного комісара закордонних справ, повідомив телеграфічно Лігу Націй, що Радянський Союз відмовляється від участі в засіданнях довідкової комісії, яка працює над виготовленням умови про контроль виробу зброї.

Телеграма каже, що радянський уряд відмовляється від співробітництва, бо він переконаний, що нічого доброго з того не вийде. На доказ цього може послужити той факт, що загальна комісія роззброєння Ліги Націй відкинула була радянський проект повного роззброєння.

Літвінов каже в своїй телеграмі, що Ліга не зробила нічого в напрямку розв'язання проблеми дійсного роззброєння.

ПАРИЖ, 28. серпня. — Крім Радянського Союзу запрошено 44 інших держав прилучитися до пакту Келого, який підписали вчера представники 15 держав. Кілька дипломатів виразно заявили, що рішення радянського уряду буде мати великий вплив на пакт. Власне радянський уряд запропонував кілька місяців тому назад повне роззброєння всіх держав і цю пропозицію буржуазні уряди відкинули.

Комуністична газета "Іманіте", що виходить в Парижі, далі висловлюється про пакт Келого як про "сметок паперу".

ВАШИНГТОН, 29. серпня. — Вісім держав формально повідомили сьогодні уряд Злучених Держав, що прилучуються або мають намір прилучитися до антивоєнного договору Келого. Ці заяви вони вислали у відповідь на запрошення прилучитися до пакту, яке було вислане Злученими Державами до 48 країн негайно після підписання пакту в Парижі.

Уряд в Оттаві віддасть водопад Сеуен Систерс електричній компанії

ДВА ЛЬОКАЛІ ЮНІ ЗАЛІЗНИЧИХ ТРЕЙМЕНІВ У ВІННІПЕГУ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ВИДАННЯ ВОДОПАДУ СЕУЕН СИСТЕРС ПРИВАТНИМ ІНТЕРЕСАМ.

ОТТАВА, 29. серпня. — Тут відбулося засідання кабінету, на якому вирішено справу водопад Сеуен Систерс в Манітобі. Міністер внутрішніх справ Стюарт та інші міністри відмовилися дати якінебудь інформації про рішення кабінету. Все таки вдалося вивідати, що кабінет рішив, що природні багатства Манітоби повинні бути заряджені згідно з бажаннями провінційного уряду. Це значить, що як уряд Манітоби забажає, щоб водопад Сеуен Систерс виняли Вінніпегській електричній компанії, то федеральний кабінет сповнить цю просьбу якнайскорше.

Два льокалі юні залізничних трейменів у Вінніпегу вислали в середу протест до Чарлса Стюарта, федерального міністра внутрішніх справ, і Джана Брекена, прем'єра Манітоби, проти видання водопад Сеуен Систерс приватним інтересам.

В листі юній сказано, що справа водопад повинна бути вирішена аж тоді, як збереться манітобський парламент, і відповідальність за видання чи невидання водопад спаде на послів.

Лист протестує також проти всякого віддання природних багатств провінції приватним інтересам.

В ЛАТВІ ЗАКРИТО КОМУНІСТИЧНУ ПАРТІЮ.

РИГА, Латвія, 29. серпня. — На припорушення міністерства внутрішніх справ поліція заборонила незалежну соціалістичну партію комуністичну, які проголосили 22. серпня генеральний страйк, під час якого прийшло до розриву у столиці. Апеляційний суд має тепер вирішити, чи поступок міністерства є законний і чи можна його потвердити.

ЗАСУДЖЕНО СЕКРЕТАРЯ ЮНІ МОРИЯКІВ.

СІДНІ, Австралія, 28. серпня. — Джейкоба Джансона, генерального секретаря Федеративної Юні Морьяків, засуджено сьогодні на шість місяців в'язниці, одержаної з тяжкою працею, за агітування заложити корабель "Барфон", щоб вишла на страйк. Суд закидав Джансона, що він застримував заложу корабля. Джансон вніс апеляцію проти присуду.

Проти Джансона виставлено також обвинувачення, що він перешкодив перевозові товарів між австралійськими стедами в той спосіб, що наклали робітників покинути роботу під час страйку.

ЗНАЙШЛИ РОЗБИТКИ ЛІТАКА АМУНДСЕНА.

ОСЛЬО, Норвегія, 30-го серпня. — Непотвержена депеша до газети "Афтеностен" від її кореспондента в Гарстаді каже сьогодні, що коло островів Льфротен, на півдні від Тромсе, знайдено розбитки аероплану Рольвада Амундсена. Негатив розпочато розслідування з'ясування.

Амундсен зі своїми чотирма товаришами влітєли французьким аеропланом з Тромсе 18. червня в пошукуванні за експедицією Нобле і від тоді про нього не було ніякої чутки.

ДОМАГАЮТЬСЯ САМОУПРАВЛЕННЯ ДЛЯ ІНДІЇ.

ЛІКНОВ, Індія, 29. серпня. — На конференції всендійських політичних партій ухвалено сьогодні резолюцію, яка домагається народньої форми відповідального уряду через виборні законодавчі тіла і системи не нижчої, як домініантний статус, без обмеження свободи акції партій, що стоять за їхню незалежність.

Комітет, назначений т. зв. "всепартійною конференцією" вирішити, принципи конституції для Індії, виготовив звіт, в якому пропонує конституцію по лінії правління в британських заморських домініях.

4 МІЛІОНИ ДОЛАРИВ НА ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ.

СТ. ЛУПІС, Мо., 29. серпня. — Джан Дж. Раскоб, голова демократичного національного комітету, заявив тут вчера, що демократична партія видасть 4 мільйони доларів на виборчу президентську кампанію.

ВТОПИЛОСЯ 30 ОСІБ.

ТОКІО, 30. серпня. — В центральній Японії тріс резервуар електростанції Коморо, в наслідок чого втопилося около 30 осіб. Вода змела 9 домі.

СОЮЗ РАДЯНСЬКИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РЕСПУБЛІК І ПАКТ КЕЛОГА.

Декларація народного комісара закордонних справ Чічеріна, видана для преси пару тижнів перед підписанням договору Келого.

МОСКВА. — В розмові з представниками преси, народній комісар закордонних справ С.Р.С.Р. тов. Чічерін так висловився про пакт (договір) Келого та про відношення до нього С.Р.С.Р.:

"Так званий пакт Келого або точніше многосторонній договір про заборону війни, як за собою національної політики — сказав тов. Чічерін — стоїть у центрі уваги дипломатичних кол усіх країн з грудня минулого року.

Увесь цей час відбувався жвавий обмін думок між державами з приводу вироблення цього пакту, але держава не подумали про запрошення С.Р.С.Р. до участі в цих переговорах.

Мабуть провідні уряди, що проводили ці переговори, не могли не подумати про те, чи не запросити С.Р.С.Р. до участі в них, і коли вони цього не зробили, вони мали на те підстави, цілком достаточні з їхнього погляду.

Це не може не підкреслювати того, яка справжня мета уложення т. зв. пакту Келого. Усунення радянського уряду з числа учасників переговорів наводить нас, насамперед, на думку, що до справжньої мети ініціаторів цього пакту, очевидно, входило і входить прагнення зробити з нього знаряддя ізоляції та боротьби проти С.Р.С.Р., що стоїть нині в центрі світових міжнародних взаємин.

Хоч т. зв. держави-ініціатори пакту між собою вже умовилися, але коли-б вони насправді хотіли зробити з пакту щось інше, а не знаряддя підготовки війни проти С.Р.С.Р., вони мали-б повну змогу вступити з радянським урядом у переговори.

Іхнє бажання чи небажання провадити про це переговори з С.Р.С.Р. служиме за доказ того, що саме служить за їхню справжню мету: мир чи підготовка війни. Я можу заявити, що наш уряд готовий взяти участь в цих переговорах. Від змісту цих переговорів зале-

жатиме їхній вислід, але радянський уряд вважає, що можливість підписання пакту Келого для цього не виключена.

В даний момент наш уряд не одержав ні запрошення до участі в цих переговорах, ні самого тексту пропонованого багатобічного договору, ні пропозицій і зауважень, що їх додали до цього проекту інші держави. Лише за умов одержання нами офіційної документації ми зможемо взяти участь у цих переговорах і, в разі ісприятливого завершення, взяти участь також і в підписанні пакту.

Наш уряд констатує, що сам по собі недостаточний пакт це більш обмежене зауваження, що їх зробили Франція і Англія, і які дають право кожному учасникові витлумачувати пакт в дусі його власної національної, або імперіалістичної політики.

Наш уряд особливо підкреслює, що пакт Келого знецінюється найбільше з тієї умови, що його не супроводжає зобов'язання в питанні про роззброєння. Ще під час сесії підготовчої комісії в справі роззброєння про це заявив наш делегат в цій комісії тов. Літвінов. Основна мета міжнародної політики Радянського Союзу — це збереження миру.

Пропозиція нашого уряду про роззброєння служить іскравим проявом цієї політики. Наш уряд не може не прагнути скористатися і з американського проекту пакту для того, щоб далі йти шляхом боротьби за збереження загального миру. Ми не захоуємо від себе, що становить, яке після найбільшій частині преси Англії, Франції та Злучених Держав у цьому питанні, залишилося нам малі надії на можливість участі в цих переговорах.

Наш уряд вважає за глибоко ненормальне те, що ці переговори відбуваються без його участі. Коли-ж його до них притягнуть, то в такому разі, повторюю, можливість участі нашого уряду в підписанні пакту Келого не виключена".

МАБУТЬ ПРОВІДІТИ УРЯДИ, ЩО ПРОВІДАЛИ ЦІ ПЕРЕГОВОРИ, НЕ МОГЛИ НЕ ПОДУМАТИ ПРО ТЕ, ЧИ НЕ ЗАПРОСИТИ С.Р.С.Р. ДО УЧАСТІ В НИХ, І КОЛИ ВОНИ ЦЬОГО НЕ ЗРОБИЛИ, ВОНИ МАЛИ НА ТЕ ПІДСТАВИ, ЦІЛКОМ ДОСТАТОЧНІ З ЇХНЬОГО ПОГЛЯДУ.

ЦЕ НЕ МОЖЕ НЕ ПІДКРЕСЛЮВАТИ ТОГО, ЯКА СПРАВЖНЯ МЕТА УЛОЖЕННЯ Т. ЗВ. ПАКТУ КЕЛОГА.

УСНУЕННЯ РАДЯНСЬКОГО УРЯДУ З ЧИСЛА УЧАСНИКІВ ПЕРЕГОВОРІВ НАВОДИТЬ НАС, НАСАМПЕРЕД, НА ДУМКУ, ЩО ДО СПРАВЖНЬОЇ МЕТИ ІНІЦІАТОРІВ ЦЬОГО ПАКТУ, ОЧЕВИДНО, ВХОДИЛО І ВХОДИТЬ ПРАГНЕННЯ ЗРОБИТИ З НЬОГО ЗНАРЯДКА ІЗОЛЯЦІЇ ТА БОРЬОБИ ПРОТИ С.Р.С.Р., ЩО СТОЇТЬ НИНІ В ЦЕНТРІ СВІТОВИХ МІЖНАРОДНИХ ВЗАЄМИН.

ХОЧ Т. ЗВ. ДЕРЖАВИ-ІНІЦІАТОРИ ПАКТУ МІЖ СОБОЮ ВЖЕ УМОВИЛИСЯ, АЛЕ КОЛИ-Б ВОНИ НАСПРАВДІ ХОТІЛИ ЗРОБИТИ З ПАКТУ ЩОСЬ ІНШЕ, А НЕ ЗНАРЯДКА ПІДГОТОВКИ ВІЙНИ ПРОТИ С.Р.С.Р., ВОНИ МАЛИ-Б ПОВНУ ЗМОГУ ВСТУПИТИ З РАДЯНСЬКИМ УРЯДОМ У ПЕРЕГОВОРИ.

ІХНЄ БАЖАННЯ ЧИ НЕБАЖАННЯ ПРОВАДИТИ ПРО ЦЕ ПЕРЕГОВОРИ З С.Р.С.Р. СЛУЖИМЬ ЗА ДОКАЗ ТОГО, ЩО САМЕ СЛУЖИТЬ ЗА ЇХНЮ СПРАВЖНЮ МЕТУ: МИР ЧИ ПІДГОТОВКА ВІЙНИ. Я МОЖУ ЗАЯВИТИ, ЩО НАШ УРЯД ГОТОВИЙ ВЗЯТИ УЧАСТЬ В ЦИХ ПЕРЕГОВОРАХ. ВІД ЗМІСТУ ЦИХ ПЕРЕГОВОРІВ ЗАЛЕ-

ЖАТИМЬ ЇХНІЙ ВИСЛІД, АЛЕ РАДЯНСЬКИЙ УРЯД ВВАЖАЄ, ЩО МОЖЛИВІСТЬ ПІДПИСАННЯ ПАКТУ КЕЛОГО ДЛЯ ЦЬОГО НЕ ВИКЛЮЧЕНА.

В ДАНИЙ МОМЕНТ НАШ УРЯД НЕ ОДЕРЖАВ НІ ЗАПРОШЕННЯ ДО УЧАСТІ В ЦИХ ПЕРЕГОВОРАХ, НІ САМОГО ТЕКСТУ ПРОПОНОВАНОГО БАГАТОБІЧНОГО ДОГОВОРУ, НІ ПРОПОЗИЦІЙ І ЗАУВАЖЕНЬ, ЩО ЇХ ДОДАЛИ ДО ЦЬОГО ПРОЕКТУ ІНШІ ДЕРЖАВИ. ЛИШЕ ЗА УМОВ ОДЕРЖАННЯ НАМИ ОФІЦІЙНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ МИ ЗМОЖЕМО ВЗЯТИ УЧАСТЬ У ЦИХ ПЕРЕГОВОРАХ І, В РАЗІ ІСПРИЯТЛИВОГО ЗАВЕРШЕННЯ, ВЗЯТИ УЧАСТЬ ТАКОЖ І В ПІДПИСАННІ ПАКТУ.

ПОЛІЦІЯ СТІЛЯЛА ДО КОМУНІСТИЧНИХ ДЕМОНСТРАНТІВ.

Берлінські комуністи демонстрували проти будови воєнного корабля. — Три особи тяжко ранені, а 20 віднесли лекші ушкодження. — Арештовано 20 осіб.

БЕРЛІН, 29. серпня. — Поліція стріляла вчера до комуністичних демонстрантів, які протестували проти пропонованої будови німецького воєнного корабля. Три особи були тяжко поранені, а поверх 20 віднесли лекші ушкодження. Поліція перевела 20 арештувань.

Демонстрація була одною з багатьох, які влаштувають німецькі робітники під проводом Комуністичної Партії проти будови кружляка коштом 9 мільйонів марок. Німецький уряд соціал-демократа Мілера рішив збудувати воєнний корабель, щоб в той спосіб забезпечити собі підтримку з боку буржуазних партій, які зарепрезентовані в кабінеті.

Комуністична Партія Німеччини п'ятує соціал-демократів і домагається переведення референдуму (всенароднього голосування) над справою будови воєнного корабля.

МОНАРХІЮ ПРОГОЛОСЯТЬ 1. ВЕРЕСНЯ.

ТИРАНА, Албанія, 29. серпня. — Сподіюється, що проголошення Ахмеда Зогу королем Албанії під титулом Скандербурга III. буде опубліковане 1. вересня. Члени дипломатичного корпусу отримали запрошення прибути на той день до парламенту. Три парламентарні комісії працюють день і ніч над виготовленням нової королівської конституції.

ДВАЙЦЯТЬ БРИТАЙСЬКИХ РОБІТНИКІВ ВЕРТАЮТЬ ДО ДОМУ.

Розлучає положення англійських майнерів в околиці Свіфт Корент, Саск. — Робітники жebraють на їду.

САСКАТУН, Саск., 29. серпня. — Двайцять британських робітників, які шукали за роботою і працювали пару днів на жнивах, повернули на місцеву сідарську станцію і заявили сьогодні, що їдуть до Вінніпегу і вертають до Британії.

Один з них сказав, що ступав через два дні і сам варив собі їсти, однак отримав за свою працю лише \$1.60. Йому пропонували роботу по 30 центів на годину, однак він відмовився працювати за таку мізерну платню. Він їздив аж до Седалі, Ата., не знайшов роботи і вертає до старого краю.

Кореспондент розмовляв з британськими майнерами в Свіфт Корент і вони дуже огричені на тих, що їх сюди привезли й лишили. Ім сказано, що фермери будуть тут на них чекати, а тут нічого подібного нема. Вони дістали на кораблі по \$10 на їду, але з цього нічого не лишилося за час їзди по-тюгом.

Нарешті вони вже на місці й не знають, що станеться з ними. Вони хочуть працювати й готові виконувати всяку працю.

Група з вісьмох молодців заявила нині рано, що вони витратили вже на їду останній цент. Вони вже не знають, де ї за що будуть їсти. Погода стає холодно і вони не пригортають до неї з одягом.

Вони мусять виказатися 30-ма днями праці, щоб їх прийнято на корабель до дому, але для цього їм прийдеться залишитися тут до зими. Трагічним є дивитися на них, як вони ходять містом самітні.

Один з місцевих бізнесменів, бувший мешканець Ланкашайру, взяв вчера вечером трох майнерів до своєї хати на вечеру і один з них змілів з голоду за столом перед мискою. Була це перша пожива за два дні, яку він їв.

Такий стан британських майнерів, що приїхали до Свіфт Корент до праці на жнивах. Вони не знають країни, ні народу. Їх привезено сюди, "задомовано" несподівано на голову мешканців, без ніякого повідомлення, порозуміння, без догаду.

Емплоїментські урядники роблять все, щоб в їх силах,

праці, але роботи нема, бо збіжжя дозріває повільно. Деякі фермери перестали жати.

В додатку до цього Британії не мають досвіду, а в місті є багато робітників з досвідом без роботи.

Росії був виключений з фашистського кубла позирно за те, що він був замішаний в ганебне убивство соціалістичного посла Маттеоті. Однак дійсною причиною його виключення була його писемна заява, що убивство Маттеоті було виконане за одобренням самого Муссоліні.

АРЕШТ ЧЕЗАРЕ РОССІ В ІТАЛІЇ.

РИМ, 29. серпня. — Тут оповіщено сьогодні, що "десь в Італії" арештовано Чезаре Россі, бувшого шефа італійського пресового бюра й визначну фігуру в вершніх роках режиму Муссоліні. Він був утікачем і до недавня укривався перед фашистами у Франції.

За це Россі грозило негайне арештування і він утік з Італії та через кілька останніх років ховався від фашистів.

В ГРАДОВІ БУРІ ЗГІНУЛО ДЕВ'ЯТЬ ОСІБ.

МОНЗА, Італія, 30. серпня. — Вчера вечером це місто й околицю навістила страшна градова буря. Дев'ять осіб є убитих і 40 тяжко ранених, сім з них правдоподібно смертельно. Близько 100 осіб є легко ранених. Буря позривала дахи з будинків, повалила комини й телефонні стовпи та повіривала дерева.

МОНЗА, Італія, 30. серпня. — Вчера вечером це місто й околицю навістила страшна градова буря. Дев'ять осіб є убитих і 40 тяжко ранених, сім з них правдоподібно смертельно. Близько 100 осіб є легко ранених. Буря позривала дахи з будинків, повалила комини й телефонні стовпи та повіривала дерева.

РІЖНІ ВІСТІ

КОМУНІСТИ КЕРУЮТЬ ВІПСЬКОВИМ РУХОМ.

ПЕКІН, 30. серпня. — З міста Тайнан-Фу, осідку шантунського тимчасового уряду від часу окупації Ціану Японцями, повідомляють про античужинський військовий рух, керований комуністами.

Офіційні депеші кажуть, що військо заняло будинки британської та американської місій.

АМЕРИКА ПОМАГАЄ ШУКАТИ МЕКСИКАНЦІВ.

ВАШИНГТОН, 26. серпня. — На просьбу мексиканського уряду федеральний уряд Злучених Держав став шукати 6 Мексиканців, які мали бути учасниками замаху на генерала Обрегону та мали втіти до Злучених Держав.

Мають вони перебувати тепер у Нью Йорку. Називаються вони: Іоакім Наваро Бекера, Мауель Трехо Моралес, Освальд Роблес Оча, Хосе Хіменес, Енріке Селеда та Анисето Ортега. Вони мали стояти дуже близько Тораля, Моралес мав навіть роздобути йому револьвер.

Федеральний уряд видав варанти на їх арештування, бо після угоди між Злученими Державами а Мексикою замах на голову уряду другої держави не вважається за політичний злочин; значить, винюник замаху на президента Мексика не може домагатися від Злучених Держав права азилу.

БОРЬБА ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

БЕРЛІН, 22. серпня. — Доктор Альфред Гугенберг, найбільший фабрикант та фільмовий король, веде енергійну кампанію за об'єднанням європейських кіно-компаній, включаючи й Англію. Все те звернені проти Америки. Мета Німців — організувати всі кінопродиремства Європи на боротьбу з американським захопленням європейських ринків. Вони хочуть поставити європейську кіноматографію в домінуюче положення. Заходи Німців зустрічають прихильність у делегатів, що зіїхалися до Берліна на конгрес.

БОРЬБА ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

САСКАТУН, Саск., 29. серпня. — Ше один гережд підписав агрімент з автомобільними механіками на страйку і дев'ять гереждів платять вже юнійну платню. Інші фірми не прийшли ще до порозуміння зі страйкерами.

9 ГЕРЕЖДІВ ПЛАТЯТЬ ЮНІНУ ПЛАТНЮ.

САСКАТУН, Саск., 29. серпня. — Ше один гережд підписав агрімент з автомобільними механіками на страйку і дев'ять гереждів платять вже юнійну платню. Інші фірми не прийшли ще до порозуміння зі страйкерами.